

کاربرد شناسی ترجمه باب‌های افعال و تفعیل در قرآن کریم

جیران خسروی

فاطمه علیپور

فرزانه بنانج

صدیقه یحیی زاده حکمی

اعظم احمدی

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	: کاربردشناسی ترجمه باب‌های افعال و تفعیل در قرآن کریم/نویسندگان جیران خسروی... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تربت حیدریه: چشم‌انداز قطب، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۳۸۲-۶۷۴-۰۰
وضعیت فهرست‌ویسی	: فیفا
ادداشت	: نویسندگان جیران خسروی، فاطمه علیپور، فرزانه بنانج، صدیقه یحیی‌زاده حکمی، اعظم احمدی.
ادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۴ - ۱۲۱.
موضوع	: قرآن -- صرف و نحو Qur'an -- Grammar قرآن -- ترجمه Qur'an -- Translating قرآن -- مسائل ادبی -- معانی و بیان Rhetoric in the Qur'an
موضوع	: زبان عربی -- صرف و نحو Arabic language -- Morphosyntax زبان عربی -- معانی و بیان Arabic language -- Rhetoric
شناسه افزوده	: خسروی، جیران، ۱۳۵۹-
ده بندی کنگره	: ۷/۸۲BP
ده بندی دیویی	: ۱۵۳/۳۹۷
شماره	: ۹۸۸۶۸۲۰
کتابشناسی ملی	: فیفا
طلاعات رکورد کتابشناسی	: فیفا

کاربرد شناسی ترجمه باب‌های افعال و تفعیل در قرآن کریم

نویسندگان: جیران خسروی - فاطمه علیپور - فرزانه بنانج - صدیقه یحیی‌زاده حکمی - اعظم احمدی

ناشر: انتشارات چشم‌انداز قطب

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۴۰۳

چاپ: ویونا

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۱۲۸

قیمت: ۱۴۵۰۰۰۰ ریال

شابک:

۹۷۸	۶۲۲	۳۸۲	۶۷۴	۰
-----	-----	-----	-----	---

آدرس: مشهد، خیابان امام خمینی، امام خمینی ۶۴
 تربت حیدریه، خیابان شهید سلیمانی ۶ - پاساژ سیم‌رغ - طبقه اول
 تلفن: ۰۹۲۲۳۵۷۹۱۰۹ - ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶

پیشگفتار

در این کتاب به کاربرد شناسی صرفی، نحوی، بلاغی، معنایی و بررسی ترجمه باب‌های افعال و تفعیل در قرآن کریم پرداخته شده است. این کتاب در سه فصل تدوین شده است. مفعول^۱ به از عناصر نحوی به ظاهر سهل، اما به واقع ممتنع عربی است. این عنصر نحوی از امّات حالات نحوی و دارای بلاغت نحوی و معنایی ویژه‌ای است که در متون نحوی و زبانی کمتر بدان پرداخته‌اند. مفعول^۲ به از نظر بلاغت نحوی - معنایی دارای معانی و مفاهیم خاصی است؛ از جمله تمامیت، کلیت، جامعیت، شاملیت، شدت، اقتراب کامل، تحصیل و تحصل تام و فراگیر، اختصاص یا تخصیص، تأکید و مبالغه، رسایی فزون‌تر و ... . این بلاغت را به نوعی در زبان فارسی کهن نیز می‌توانیم بجوییم. بلاغت مفعول^۳ به را از طریق مقایسه با برخی دیگر از حالات نحوی از جمله مفعول^۴ فیه و جارّ و مجرور و نیز از طریق بررسی تأثیر حروف جرّ زاید در کارکرد مفعول^۵ به می‌توان روشن‌تر بیان نمود. با اینکه بسیاری از منصوبات ریشه در مفعول^۶ به دارند، اما کارکرد معنایی و بلاغی مفعول^۷ به مستقل از منصوبات دیگر است. از این رو تحلیل

بلاغت نحوی - معنایی مفعول^۲ به می تواند منظری دیگر از توانایی‌های ترجمه را فراروی مترجمان قرار دهد. پرداختن به جنبه های بلاغی در نحو و معنای مفعول^۲ به گامی است در رسیدن به ترجمه های بلاغی یا وفادار.

فهرست مطالب

۱	فصل اول: .....
۱	جایگاه ساختار نحوی – بلاغی مفعول به (در ترجمه قرآن کریم) ...
۲	مقدمه .....
۶	بلاغت نحوی – معنایی مفعول به .....
۲۴	زبان شناسی ترجمه مفعول به .....
۴۴	حروف زاید .....
۵۸	فصل دوم: .....
۵۸	نگاهی به ظرائف ساختار صرفی اوزان جمع در قرآن کریم .....
۵۹	مقدمه .....
۶۳	واژه‌شناسی .....
۶۴	ساختار صرفی واژه‌ها .....
۶۶	جمع و انواع آن در دستور زبان عربی .....
۶۸	۱. علل تعدد و اختلاف «اوزان جمع» در زبان عربی .....
۶۸	۱-۱. اختلاف لهجه .....
۶۹	۱-۲. اختلاف معنا .....
۶۹	۱-۳. قلت و کثرت .....
۷۰	علل تعدد اوزان جمع در آیات قرآن .....
۷۷	ظرائف کاربرد اوزان جمع در قرآن کریم .....

۱. تناسب با نظام آوایی ۷۸

۲. بهره‌مندی از ظرافت معنایی ۷۹

۳. تناسب با سیاق قرآن (بافت) ۸۴

نتیجه‌گیری ۸۹

فصل سوم: ۹۱

ترجمه‌ی باب‌های افعال و تفعیل ۹۱

مقدمه ۹۲

معانی افعال ثلاثی مزید ۹۳

۱-باب افعال: (أَفْعَلٌ - يَفْعَلُ - إِفْعَالٌ) ۹۴

۲-باب تفعیل: (فَعَّلَ - يَفْعِلُ - تَفَعَّلَ - تَفَعَّلَ - تَفَعَّلَ - تَفَعَّلَ - تَفَعَّلَ - تَفَعَّلَ) ۹۶

۳-باب مفاعله (فَاعَلَ - يَفَاعِلُ - مَفَاعَلَةٌ) ۹۸

۴-باب تفعَّل: (تَفَعَّلَ - يَتَفَعَّلُ - تَفَعَّلَ) ۹۹

۵-باب تفاعَلَ: (تَفَاعَلَ - يَتَفَاعَلُ - تَفَاعَلَ) ۱۰۱

۶-باب افتعال: (إِفْتَعَلَ - يِفْتَعِلُ - إِفْتِعَالٌ) ۱۰۲

۷-باب انفعال: (انْفَعَلَ - يَنْفَعِلُ - انْفِعَالٌ) ۱۰۵

۸-باب استفعال: (اسْتَفْعَلَ - يَسْتَفْعِلُ - اسْتَفْعَالٌ) ۱۰۶

پی‌نوشت‌ها: ۱۰۸

منابع ۱۱۴